

Γιούργια λοιπόν, ὁ ἱραδὲς ἐβγήκε κι' ὦρα ὦρα
Μὲ σὰς, γλυκεραῖς Χανούμισσας, γλυκὰ θ' ἀνταμωθοῦμε,
Προσμένετε μὰς μὲ καρσιν, μὲ στέφανα καὶ σῶρα,
Καὶ σῦρετε τὸν φανὸς ἵλιγάκι νὰ σὰς δούμμε.
Κι' ἂν θέλετε νὰ κάρτετε καὶ σὲ εἰς ἐμὰς μιὰ χάρι,
Ἀφήσετε νὰ σὰς φανῇ καὶ ἴλιγο τὸ ποῦλαρι.

Ἄιντε μορὲ, Χανούμισσα, καὶ διόλου μὴ φοβάσαι,
Ἄπ' τὸ χρυσὸ κεφάλι σου μιὰ δὲν θὰ λείψῃ τρίχα,
Ποτὲ δὲν θὰ σ' ἀγγίξουμε, εἰκόνισμά μας θάσαι,
Καὶ τὸ νομὰ θου θάχουμε 'στὸ στόμα σὰν μαστίχα.
Κι' ἂν θέλῃς πρὸ καλλίτερα μαζί ν' ἀδελφωθοῦμε,
Ἡ Ῥωμιοπούλα νὰ γένῃς, ἡ Τουρκοὶ νὰ γενοῦμε.

18 Ιανυρίου 1881.

Source

ΦΑΥΣΤΟΣ ΤΟΥ ΓΚΟΥΝΩ.

Καὶ ἄλλοι μουσουργοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ διαχύσωσι τὸ
μουσικὸν αὐτῶν τάλαντον εἰς τὴν μεγαλουργὸν λυρικο-
δραματικὴν ἐποποιίαν τοῦ Γκαίτε. Ὁ εὐφάνταστος Ber-
lioz συνέθεσε μουσικὴν ἐπὶ τοῦ Φαύστου συμφωνίαν πλήρη
σπουδῆς, ὡς συνείθιζε, πλὴν βαρεῖαν καὶ δύσληπτον. Ἐ-
τερον ἐπὶ τοῦ Φαύστου μουσικὸν ἔργον ἐν Ἰταλίᾳ ἀνεφάνη
τοῦ κοινῶς παρ' Ἰταλοῖς ὡς διαδόχου τοῦ Verdi θεωρουμέ-
νου Boito, οὗτινος τὴν ἄξιαν οἱ τῶν ἐθνῶν μουσολόγοι ἔ-
σπευσαν νὰ παραδεχθῶσιν ἐν τοῖς μεγίστοις τῆς Δύσεως
θεάτροις ἐκτελέσαντες.

Ἡ γυναῖκες ἀρέσκονται εἰς τὰ τερατώδη, ἔγνεῖα βάρβαρος ὁ-
πως τοῖς ἀρέσω, καὶ ὅταν γράφω κωμωδίας, κλείω εἰς τὸν
πύρτην μου τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Τερέντιον μὴ καταβοή-
σωσιν. Δὲν σὰς φαίνεται ὅτι ἀκούετε ὁμιλοῦντα διευ-
θυντὴν τινα δραματικοῦ ἑλληνικοῦ θιάσου, ὅστις—λυπηρὸν
εἰπεῖν—κατὰ τῶν αὐτῶν περίπου προλήψεων ὀφείλει καὶ
σήμερον νὰ παλαίσῃ;

Ὁ Κάλδερν λοιπόν δὲν ἀνεμόρφωσεν, οὐδ' ἐθεμελίωσε
τὸ ἰσπανικὸν θέατρον, ἀλλὰ μόνον ἐπλούτησε τὴν ἀπέραντον
αὐτοῦ δραματολογίον δι' ἑκατοντάδων ἔργων, ἅτινα ἂν δὲν
συμπαρέσυρεν ἐνί, θὰ συμπαρασύρῃ ὅμως ἀφεύκτως εἰς τῆς
λήθης τὴν ἀβυσσον ὁ ροῦς τοῦ χρόνου, διότι οἱ ἐκ ναστο-
χάρτου ἄνθρωποι θνήσκουσι ταχύτερον ἢ οἱ ἀληθεῖς ἐκ σαρ-
κὸς καὶ νερῶν. Δὲν ἀρνοῦμαι τὸ πολὺ αὐτοῦ πνεῦμα, οὐδὲ
τὴν ἐξοχὴν καὶ γόνιμον αὐτοῦ φαντασίαν, ἣν εὐφῆμως ἐ-
σύλησαν πολλοὶ μεταγενέστεροι ποιηταί, ἀλλ' ὅταν ἀναλο-
γίζωμαι ὅτι πολὺ πρὶν ἢ ὁ Κάλδερν γράψῃ τὴν Vina del
Senor καὶ τὴν Devocion de la Cruz, συναξάριον ἐκ τῶν
τοῦ Ἀμαρτωλῶν σωτηρία, ὅπου διηγεῖται τοῦ σταυροῦ τὰ
θαύματα, ὁ Σαίξπηρ ἤδη εἶχεν γράψῃ τὸν Μάκβεθ, τὸν
Ὁθέλλον καὶ τὸν Ἰούλιον Καίσαρα, τότε καὶ ἄκων παρα-
δέχομαι ὅτι ἡ εὐρὴ ἦν δημοτελῶς ἐπανηγύρισε ἡ Ἰσπανία
τιμὰ τὴν φιλοπατρίαν της, ὅχι ὅμως καὶ τὴν φιλοκαλίαν
της. Καὶ ὅταν ἀναλογίζωμαι ἐπίσης ὅτι ὁ φίλος μου κ.

Πλὴν πρὸς κατανόησιν τοιαύτης ποιήσεως ἀπαιτεῖτο
πνεῦμα οὐχὶ ζωηρὸν καὶ ταραχώδες ἐκ τῆς κύκλω ἀτμο-
σφαίρας ἀντλοῦν, ἀλλὰ γλυκὺ καὶ ἤρεμον ἀφιστάμενον τῶν
ἐπιγελαίων καὶ ἀντιμετωπίζον τὴν ἐν ἀπειρῷ ἐκστάσει ψυ-
χὴν πρὸς τὸ θεῖον.

Ὁ ἐν τινι παρεκκλησίᾳ κατ' ἀρχὰς ὀργανοπαίκτης Γκου-
νὼ μελετήσας ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς ἐκκλησίας βαθέως τὴν
θρησκευτικὴν μουσικὴν ἠδυνήθη μόνος νὰ χαράξῃ ἐπὶ τοῦ
χάρτου τὰ μουσικὰ ἐκεῖνα σημεῖα τὰ διαχέοντα εἰς ἁρμο-
νίαν ἅπασαν τὴν θείαν καὶ σατανικὴν τοῦ Φαύστου φιλο-
σεφίαν.

Οὐδέποτε ἔργον ἐστέφθη διὰ πλειοτέρας ἐπιτυχίας ὅσον
ὁ τοῦ Γκουνὼ Φαῦστος· ἐκάστη ἁρμονία, εἰσακτον ἄσμα, ἐ-
κάστη νότα περιέχει ἀντίστοιχον ἐν τῷ δράματι σκέψιν.
Ἡ εἰσαγωγή ἐν τοῖς κλασικοῖς ἔργοις θεωρεῖται ὡς τὸ μέ-
ρος ἐκεῖνο τὸ περιέχον τὴν διάνοιαν τοῦ μουσουργοῦ καὶ
ἐν ὀλίγοις ἅπαν τὸ ἔργον περικλείειν ἐξ οὗ ὁ καλλιτέχνης
ὀρμώμενος προχωρεῖ εἰς τὰ καθ' ἕκαστον.

ὑπὸ ἔποψιν τέχνης καὶ βαθείας μελέτης ἡ εἰσαγωγή
τοῦ Φαύστου κατέχει θέσιν μεταξὺ τῶν πρωτίστων τοιού-
του εἶδους συμφωνιῶν, οἷα ἡ ouverture τοῦ Barbier de Se-
ville, ἡ εἰσαγωγή τοῦ Guillaume Tell καὶ τὸ ἀριστούργημα
τοῦ Μαγερβέρου Preludio τῶν Huguenots.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ δράματος ἀκούων τις τὴν εἰ-
σαγωγὴν αἰσθάνεται ἑαυτὸν συνεχίζοντα τὰς σκέψεις του
βαυκαλιζόμενον ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ δράματος σοβαρᾷ καὶ ῥεμ-
βώδει ποιήσει. Οἱ σιγανοὶ ἐν ἀρχῇ τόνοι προβαίνουνσι βαθ-
μῶν εἰς δυσλήπτους κατ' ἀρχὰς πλὴν τεχνικωτάτης ἁρ-
μονίας, ὥστε τὸ φιλοσοφικὸν μέρος τοῦ δράματος περιεχοῦ-
σας, καὶ καταλήγουσιν εἰς μέλος πλήρες περιπαθείας, ἡ ὅλη
δὲ συμφωνία σβύνεται οὕτως εἰπεῖν ἐντὸς ὑποκώφων φθόγ-
γων, ὅστινες βαθεῖαν αἰσθησιν καταλείπουσι τῷ ἀκροατῇ
καὶ ἐπισύρουσι τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τὴν ἐξακολούθησιν.

Πολὺς ἀπαιτεῖται χωρὶς ἵνα ἀναπτύξωμεν τὸν ἀπειρον

Ξένος ἐξ αἰτίας ἐνὸς κατηραμένου μύρου, ὅπερ εὗρεθαι εἰς
τὴν ἄκρην τοῦ στίχου του, ἐθηκεν ἐν τῇ αὐτῇ σειρᾷ τὸν
Κάλδερν καὶ τὸν Βύρωνα, δηλ. τὸν ποιητὴν τῆς Ρούθ καὶ
τοῦ Βαλτάσαρ καὶ τὸν τοῦ Δὸν Ζουὰν καὶ τοῦ Λάρα, δὲν
ἤξεύρω πράγματι τί νὰ σκεφθῶ, καὶ κατὰ μέρος θέτων τὴν
μετριοφροσύνην, ἔχω τὴν ἀπαίτησιν, καὶ τοῖς τὸ εὐχομαι,
νὰ γράψωσιν οἱ φίλοι μου ὕμνον καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν μου
διακοσιετηρίδα. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν ἔγραψα εἰσέτι 73
auto-sacramentales, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ τὰ γράψω εἰς τὸ
μέλλον.

Εἶνε τὸσον θερμὸς ὁ καύσων ἐνίοτε εἰς Ἀθήνας!

Bobb.

ἐν τῇ quatuor τέχνην, τὰ θέλγητρα τοῦ Duo, τὸ τεχνικώτατον Kermesse καὶ τόσα ἄλλα προϊόντα μουσικῆς δυνάμει καὶ τέχνης σπανίας. Ἀδυνατοῦμεν νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τὸ μοναδικὸν καλλιτέχνημα air des bijoux, ἐν ᾧ ἄλλοι πάλῃλοι συγκινήσεις οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ ἐκχυθῶσιν εἰς γλυκυτέρους λαρυγγισμούς. Ἀλλὰ μήπως τοῦτου ὑπολείπεται ἡ ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει πρὸ τῆς ἐκκλησίας σκηνὴ καθ' ἣν ἀκούονται οἱ τοῦ πονηροῦ πνεύματος τόνοι βαρύνοντες τὴν ψυχὴν τῆς ταλαίνης Γκρέτχεν; ἐξεφράσθη ποτε ἐπιτυχέστερον ἡ τύψις συνειδότος τοῦ ἀμαρτήματος; ἡ τέχνη φθάνει εἰς τὸ ἄκρον ἄκρον ἐν τῇ ἀμιμῇτῳ ensemble τῆς προσευχῆς τῆς γονυπετούσης Γκρέτχεν καὶ λειποθυμώσῃς ὑπὸ τῆς βραχείας ἀρμονίας τῆς δεινῆς τοῦ Μεφιστοφελούς ἀρᾶς. Καὶ ἕτερον ἡ μαγικὴ τοῦ Γκουὺνδ ῥάβδος πλάττει ἀριστούργημα τὴν ἀμέσως μετὰ τὴν τῆς τρίτης πράξεως δυσδίαν πρὸς τὰ ἄστρα ἐξομολόγησιν τοῦ ἀθέου ἔρωτος τῆς Μαργαρίτας. Ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις μελοδράματι δυστυχῶς πάντοτε ἀπέκοψαν τὴν σκηνὴν ἐν ᾗ ἐργάζεται ψάλλουσα ἡ Μαργαρίτα πρὸ τοῦ κλωστήρος, ὅπου κατὰ παράδοξον ἐμπνευσιν οἱ διακεκομμένοι μουσικοὶ φθόγγοι ὁμοιάζουσι ταῖς δονήσεσι τεταμένης κλωστής, ὡς καὶ τὴν nuit des Valpurgis, ὁλόκληρον φαντασιώδη πρᾶξιν περιέχουσαν δύο ἀμιμήτους συνθέσεις, τὸ βακχικὸν ἄσμα καὶ τὰς δονήσεις τῶν ὥρων τοῦ μεσονυκτίου ἐν τῷ ὥρολογίῳ τοῦ Solora. Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις ἡ ἐκ τοῦ Φαύστου ἐντύπωσις μαγεύουσα τὴν διάνοιαν τῶν παρόντων πλὴν μὴ δυναμένων ἅμα τῇ πτώσει τῆς αὐλαίας νὰ συγκρατήσωσιν ὡς ἐν ἄλλοις μελοδράμασι τὰς ὡς ἀτμός διαφευγούσας μελωδικὰς ἀρμονίας.

Κώστας μ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΙΤΑΛΙΑΣ.

Ι

Νεάπολις 6/18 Ἰουνίου 1881.

Περιμένεις νὰ σοὶ ἀποστείλω τὰς περιγραφὰς τῶν θαυμασιῶν τῆς Ἰταλικῆς Ἐκθέσεως. Μ' ἐφάνταζέσο ἴσως μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἐκεῖ, ἐν τῇ λαμπρᾷ πρωτεύουσῃ τῆς Λομβαρδίας, περιφερόμενον ἀνὰ τὰς ποικίλας αἰθούσας τῆς Ἐκθέσεως, ἰστάμενον αἰφνης ἐν καταπλήξει μεταπύουση εἰς ἐνθουσιασμόν πρὸ τερατῶδους τινὸς ἀτμομηχανῆς, ἐφ' ἧς τὸ πνεῦμα τῆς Νέας Ἰταλίας οἰστρούλατο ἐν μέσῳ τοῦ δεινοῦ πατάγου καὶ τοῦ τριγμοῦ τῶν τροχῶν προκαλεῖ τὸν ὑπὸ μορφὴν καταμέλανος θερμαστοῦ ἐν ἰδρωτί ὀργῶντος Δαίμονα τῆς γηραιᾶς Ἀλβιωνος . . . ἡ ῥέμβάζοντα καὶ φαντασιώδη ἐνώπιον συλλογῆς τινος τριχάπτων τῆς Βενετίας, τὰ ὅποια ἐν τῇ ἀτμῷδει αὐτῶν ἀορίστῳ, ἀδιαγράπτῳ ὑποστάσει φαίνονται τόσα ὄνειρα ἀφ' ὧν μία γυναικὸς μορφὴ μειδίῳσα ἀνακύπτει, ἡ θαυμάζοντα πρὸ σαπωνοκτίστου τινὸς μνημείου, ὅπερ ὑπὸ τῆς Τέχνης ζωογονούμενον φαίνεται ζητοῦν σοὶ ἐν ποίημα, ἡ εἰκόνα τινὰ τοῦ Michetti ἀποθαυμάζοντα, ἧτις ὑπὸ μυρίας καὶ τὰς μᾶλλον ἰδιοτρόπους παραστάσεις τὸ αὐτὸ μυστήριον ἐπιμένει σοὶ ἀποκαλύπτουσα, τὴν νεότητά, τὴν δύναμιν, τὴν ζωὴν . . . Μὲ ἤκουες ἴσως τονίζοντα ἓνα αἶνον πρὸ τῆς μαρμαρίνου ἐκείνης ἐκδηλώσεως μιᾶς ὑψίστης, ἀλλὰ παράφρονος ἰδέας, τοῦ Duomo τῶν Μεδιολάνων, ἡ πρὸς φλυαροῦς τινὰς Μιλανέζους, Μιλανέζον καὶ ἐμὲ ἐφήμερον καὶ φλύαρον . . . ἰσόδιον, διαλεγόμενον.

*

Μάταιον, μεθ' ὅσα ἤδη ἔλαβες τὴν ὑπομονὴν ν' ἀναγνώσῃς, νὰ σοὶ προσθέσω ὅτι ἡπατάσο· ματαιωτέρα ἐστὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς τῆς παραγράφου μετὰ τὴν ἐπὶ κεφαλίδι τῆς ἐπιστολῆς μου μειδιῶσαν Νεάπολιν.

Ἡ Νεάπολις ἀείποτε καὶ ὅλη μειδιᾷ· ὁ οὐρανὸς τῆς εἶναι ἐν ἀπειρον κυανοῦν μειδίαμα, ἡ θάλασσά τῆς μειδιᾷ, Νηρηΐς προκλητικῇ, μειδιῶσιν ἀείποτε αἱ κόραι αὐτῆς αἱ μελανόφθαλμοι, αἱ νύκτες αἱ κάταστροι, οἱ λόφοι τῆς οἱ κατὰπράσινοι, ὡς μειδιᾷ ἐτι μελαγχολικῶς ἡ ἐπὶ τὸν ζόφον τοῦ ἡρεμοῦντος κόλπου καὶ ἀπὸ μυστηριώδους, ἀφανοῦς λέμβου ἀφιπταμένη μπαρκαρόλια, ἡν λιγυράν περιστέφει τῆς παθητικῆς κιθάρας ἡ ἀρμονία . . . Καὶ τὸ μειδίαμα αὐτὸ ἐπιτέλλει, δίκην φαινομένου φυσιολογικοῦ, ἐπ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὄψιν τοῦ Βεσουβίου, ὅστις, τιτάν σύνοφρος νέφη ἀναπέμπων καὶ ποταμούς φλεγέθοντας ἐξερεγγόμενος, φαίνεται μᾶλλον ἀξίων τὰς τερατῶδεις χάριτας παμμεγέθους, ἡκαταμετρήτου νερρίλε, καὶ ἐπ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς μορφὰς τῶν ἐνταῦθα ἐπὶ βραχὺ ἐπιδημούντων ἡμετέρων συμπατριωτῶν, οἵτινες flâneurs μοναδικοί, τοὺς πόδας καὶ τὸ ῥαβδίον ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου σύροντες, εἰς πᾶν μέρος τῆς πόλεως ἐπιδεικνύονται ἐν Ἀνατολικῇ βλακῶδει μακαριότητι μειδιῶντες . . .

*

Καὶ κατ' Ἰούνιον μάλιστα! Ἡ Νεάπολις ἐλαφρὰν ἐκλείπουσαν ἐσθῆτα ἀναδυθεῖσα κυλίστα ἐν ὀργίῳ χρωμάτων καὶ μύρων μέθῃ καὶ ζάλῃ κορυφούμεναι κατέχουσιν αὐτὴν καὶ ὑψηλότερον καὶ φαιδρότερον τονίζει τὸ ἄσμα τοῦ ἔρωτος ἡ αἰώνιος τῆς Σειρήνος νεότης.

Ὅπου καὶ ἀν' στραφῇς ἄνθη καὶ σπεύδοντες ὑπόπτεροι, ἐντὸς ἐλαφρῶν, μικροσκοπικῶν, πολυχρῶν σκαρπινίων πόδες . . .

Ἐκαστον ζεύγος αὐτῶν, ἕκαστον ῥόδον σοῦ ἐμπνέει ἡ σοῦ ἀποκαλύπτει ἐν ποίημα μεστὸν μέθης καὶ ζάλης καὶ μύρων καὶ ῥίγους καὶ εὐθυμίας . . .

*

Ὁ Ἰούνιος θὰ παρέλθῃ· τ' ἄνθη αὐτοῦ θὰ ἐκλείψωσι καὶ ἐπὶ τοῦ φαιῶν λιθοστρώτου τῆς Νεαπόλεως καὶ τοῦ ἀπαλοῦ τῆς Villa ἐδάφους τὰ σκαρπινία θ' ἀντικαταστήσωσιν αἱ ἐπίσης κομψαὶ ἀλλ' ἥττον μεθυστικαὶ bottes . . . τότε δὲ ἡ ἐν Μεδιολάνοις ἐκθεσις θὰ διαρκῇ καὶ θὰ συμπληροῦται ἐτι . . .

*

Μ' ἐννόησες; . . . Μὴ χολωθῇς· δὲν εἶναι καιρὸς, ὅχι, δὲν εἶναι καιρὸς ν' ἀφήσω τὰς αὔρας καὶ τὰ λουτρά τῆς Νεαπόλεως, ν' ἀφήσω τὸ διηνεκές, ἑκατονταπλάσιον, ἀπαράμιλλον τοῦτο Φάληρον σπεῦδων ἐκείσε ἐν τῇ βραδείᾳ, σοβαρᾷ, ἐμπορικῇ τύρβῃ τῆς κομψοτέρας, ἀλλ' ἥττον φιλογέλωτος μητροπόλεως τῶν Λομβαρδῶν . . .

*

Σοὶ ὑπεσχέθην τὴν Ἐκθεσιν. Θὰ κρατήσω τὸν λόγον μου, ἀλλ' ὅπως ἐγὼ ἐννοῶ. Αἱ ἐορταὶ τῶν ἐγκαινιάσεων, αἱ βασιλικοὶ ὑποδοχαί, αἱ ἐξαλλοὶ ζητωκραυγαί, τὰ πυροτεχνήματα, οἱ περίπατοι, αἱ διαδηλώσεις, ἐγένοντο ἤδη, παρήλθον, ἐσβέσθησαν, οὐδὲ θ' ἀνακαλέσω ἐγὼ ἤχῳ τινά